

DIMITEIX EL GOVERN ITALIÀ NÚMERO 46 DES DEL FINAL DE LA GUERRA

L'estable inestabilitat

La dimissió del govern italià encapçalat pel democristià Giovanni Gorla presentada el passat 14 de novembre, després de quatre mesos i mig d'haver-se format, ha fet recordar que aquest era el govern número 46 des de finals de la segona guerra mundial. És una mostra més de l'estable inestabilitat del sistema polític italià. Les crisis de govern sovintegen i, si es repassa la llarga llista de governs des del 1945, en trobem uns quants que només han durat deu o dotze dies, mentre el rècord de l'estabilitat l'assolí el gabinet format el 1983 pel líder socialista Bettino Craxi, amb més de mil dies de vida (1.057). Per això, quan arriba una crisi de govern, ningú no s'estranya ni es preocupa fora mesura. Se sap que els estats majors dels partits de l'àrea de govern es barallaran a fons per acabar posant-se d'acord sobre la composició d'un nou gabinet que amb tota seguretat serà tan inestable com els anteriors. Però aquesta situació no és cap inconvenient perquè el país progressi econòmicament ni altera la convivència ciutadana. Itàlia es un país dinàmic que s'ha situat al primer rengle entre els països més industrialitzats del món occidental.

La retirada del Partit Liberal i la batalla de fons entre la DC i el PSI ha dut, una volta més, el govern italià a la crisi, situació que ni estranya a ningú ni, menys encara, entrebanca l'evolució econòmica del país.

Antoni Reig

l'ambició, imaginatiu i hàbil Bettino Craxi, s'ha erigit en el protagonista indiscutible de l'escena política.

Tot i ser la tercera força electoral, molt darrere de DC i PCI, el PSI de Craxi juga un paper de primera línia. Amb menys del dotze per cent dels vots, a les eleccions legislatives del 1983 va obtenir la presidència de la República en la persona de Sandro Pertini i la presidència del govern, sota la direcció de Craxi. L'arribada al govern del líder socialista, l'assolí a través de

Bettino Craxi i Ciriaco de Mita: batalla de fons per a una crisi.

En aquesta ocasió l'excusa per a fer caure el govern ha estat la retirada del petit Partit Liberal (dos per cents dels vots a les últimes eleccions legislatives del passat mes de maig), el qual exigí que es limití la despesa pública i es reduïxin els impostos directes. Més enllà de l'anècdota concreta hi ha la batalla de fons entre Democràcia Cristiana (DC) i Partit Socialista (PSI), i més concretament entre els seus líders respectius, Ciriaco de Mita i Bettino Craxi.

Canvi del panorama polític

Durant molts anys, la vida política italiana girà entorn de la batalla entre una DC hegemònica però minvant en els seus resultats electorals i un Partit

Comunista (PCI) situat com a segona força electoral, cada vegada més a prop de la primera. Però a la dècada actual la situació ha canviat. El tradicional duel DC-PCI ha estat substituït pel duel DC-PSI, paradoxalment aliats dins els successius governs a través de la fórmula del *pentapartito* (aliança de DC, PSI i els tres petits partits dits laics, és a dir, Republicà, Socialdemòcrata i Liberal). El PC més poderós del món occidental, el PC italià, és avui dia una força en decadència que s'ha quedat fora de joc. Després d'haver assolit els millors resultats electorals tot just mort el seu líder, Enrico Berlinguer, travessa actualment una etapa de declivi sota la direcció d'Alessandro Natta. En canvi, el PSI, liderat per

la fórmula del *pentapartito*, que significà l'entrada dels socialistes a l'àrea governamental. Aquest camí d'èxits ha significat tanmateix que el PSI es transformés en un partit de centre-esquerra, cada vegada més allunyat del socialisme, que disputa el seu electorat centrista a la DC i que s'ha vinculat a poderosos sectors industrials. Tot plegat ha produït uns rendiments a les eleccions legislatives del passat mes de maig en què el PSI pujà fins el catorze per cent dels vots, cosa que l'afermà com el soci indispensable de la DC per a poder governar.

El joc polític a la Itàlia dels anys vuitanta gira, doncs, al voltant de l'entesa governamental i la rivalitat política entre DC i PSI. Els democristians tam-

bé han experimentat fortes transformacions internes sota el liderat de De Mita. El secretari general de la DC ha estat un personatge renovador del partit que ha fet neteja interna eliminant els dirigents més compromesos en escàndols i rejuenint els quadres, tot i que perviuen els corrents interns (que són compartits dins el partit) i el clàssic clientelisme. Així mateix, ha redreçat el partit amb la recuperació la presidència de la República en la persona de Francesco Cossiga i la presidència del govern amb Giovanni Gorla. La DC era un partit en decadència que, elecció rere elecció, perdia vots, però a les darreres legislatives no sols va establir-se sinó que aconseguí una lleugera puja. Diu la premsa italiana que Craxi i Cossiga son dos galls dins un mateix galliner amb la qual cosa estan condemnats a barallar-se i estan obligats a entendre's.

Els cinc referèndums

L'última incidència a la rica i moguda vida política italiana han estat els cinc referèndums del passat 8 de novembre. Ja les eleccions legislatives de maig havien estat convocades amb anticipació per evitar la celebració d'aquelles consultes populars. El resultat més important dels comicis fou el debilitament del PCI i l'enfortiment del PSI. En els referèndums, el PSI se situà com el més decidit partidari del «sí», que resultà guanyador, mentre PCI i DC dubtaven en un primer moment per acabar sumant-se al «sí» amb la intenció d'evitar sortir-ne derrotats, més que no pas per convenciment. Ara, el PSI aprofità la crisi de govern per capitalitzar en favor seu els resultats dels referèndums i per això demanà a Gorla un acord programàtic sobre política energètica i responsabilitat dels magistrats ja que cal legislar sobre aquestes matèries en el termini de tres mesos després de la celebració de les consultes populars. Itàlia podria convertir-se en el primer dels grans països industrialitzats a renunciar a l'ús civil de l'energia nuclear com a conseqüència dels esmentats referèndums.

Solucions per a una crisi

Finalment, la crisi de govern trobà ràpidament una via de sortida quan el Partit Liberal acceptà uns desgravaments fiscals d'1,5 bilions de lires (1.100 milions de dòlars) durant l'any 88 si la inflació no supera el 4,5 per cent. Els liberals demanaven en un principi 3 bilions de lires de desgravaments. I els cinc partits de la coalició

Giovanni Gorla, democristià president de l'últim govern.

governamental superaren l'altre escull donant suport al projecte de llei preparat pel ministre socialista de Justícia sobre la responsabilitat civil dels jutges i acordant decretar una moratòria en el desenvolupament de l'energia nuclear d'ús civil fins que s'elabori el nou Pla Energètic Nacional. No es construiran noves centrals, però continuarà funcionant la de Caorso i s'acabarà la de Montalto.

Amb aquests resultats, el president Cossiga rebutjà la dimissió presentada

per Gorla i envià el govern a rebre l'aprovació del Parlament. Ha estat un nou capítol de la vida política italiana, un país amb una estable inestabilitat que li ha permès situar-se com a cinquena potència econòmica del món occidental, per davant de la Gran Bretanya i rere els Estats Units, Japó, Alemanya Federal i França. Es la Itàlia del miracle econòmic, la profunda transformació social i la sorprenent vida política agitada per continuades crisis sense que en el fons res no canviï. □